σ. 449-453

6909 (1400) Δεκέμβριος

+ Ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς γράμματος ἀνα-
τίθησι σοι, τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας, προέδρῳ
τῶν ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχῳ πάσης Θρᾴκης καὶ Μακεδονίας,
ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ
συλλειτουργῷ, ἐξαιρέτῳ λόγῳ τὴν οἰκονομίαν καὶ πνευματικὴν
ἀγάπην καὶ ἐπισκοπικὴν διοίκησιν τῶν κατὰ τὴν Θρᾴκην καὶ
Μακεδονίαν, ἐπεὶ δὲ πολλαὶ κατὰ τὰ μέρη τυγχάνουσι χηρεύουσαι
ἀρχιερέων μητροπολιτῶν καὶ ἐπισκόπων, διὰ τὸ μὴ ἐξεῖναι ἡμῖν
κατὰ τὸ παρὸν χειροτονοῦντας ἀρχιερεῖς ταύταις ἐγκαταστῆσαι,
ἔτι καὶ ὀφείλει πνευματικῶς ἐπισκέπτεσθαι ταύτας,
καὶ τὰ ἐν αὐταῖς ἐξετάζειν καὶ διορθοῦν τῶν κανονικῶν
ἐχόμενα ἀκριβειῶν καὶ διαταγῶν, ὡς γὰρ ἐν τοῖς ὑπόπτοις πρᾶος ὀφεί-
λει εἶναι καὶ θεραπευτικὸς, ἔγρηγορος, ὑπερασπίζων, προσηκὼς καὶ
πρὸς τοὺς ἀμφισβητοῦντας ἅπαντας ἀναιδῶς ἐλεγκτικὸς

(τὸν γὰρ ἁμαρτάνοντα ἐνώπιον πάντων, φησίν, ἔλεγχε) ὥσπερ οὖν
εἰ τοῦτ' ὑπό σε ταῦτα τηρεῖν ὀφείλεις, ὥσπερ δεῖ τὰ, Θεοῦ χάριτι,
καὶ ᾖ, τοῦτο γὰρ πάλαι πεπληροφορήμεθα, οὕτω καὶ πρὸς τὰ
ἤδη ἐπιτετιμημένα σοι ἐκκλησίας παρὰ τῶν ἁγίων μεγίστου
τον καὶ τοῦτ' ἐν ταύταις κληρικοὺς ὀφείλεις πρᾶον εἶναι, ἀόρ-
γητον, ταπεινόν, μακρόθυμον, εἰρηνικόν, ἔτι καὶ οὐ τοῦτο παραι-
τεῖσθαι τὰ ἀφορῶντα εἰς πρόσωπον, καὶ ἀδρανεῖς καὶ ἐλεγχθέντας,
ὅταν ἡ προσφερόμενα σοι εἰσί, ἀλλ' εἰς τὰ Θεοῦ
ἀφορᾷ καὶ εἰς ὕβριν καὶ ζῆλον τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ, χρη-
μάτων καταφρονῶν, ἐπὶ ταῦτα καὶ μάλιστα σφοδρότερον [illegible]-
γίζεσθαι καὶ [illegible] τὰ δέοντα, ὡς δεῖ, σπουδάζειν καὶ διακρίνειν, ἐγ-
κράτειαν, δικαιοσύνην, ἀκολουθεῖν ἐλεημοσύνην, γίνεσθε γὰρ φησὶν
ἡ θεία γραφή, οἰκτίρμονες ὡς ὁ πατὴρ ὑμῶν οἰκτίρμων
ἐστίν. Ταῦτα χαρίζου καὶ ποίησον, ὑπόδειγμα καὶ
τύπον πᾶσι τοῖς ἐπιτετιμημένοις σοι εἶναι προσταχθεὶς
πάντες εὐλαβεῖς καὶ κοσμιώτατοι. Ταῦτα παρὰ τὰ θεῖα δεῖ
μάλιστα σπουδάζειν καὶ προσοχὴν τῶν ἀξίων καὶ ἐλεημοσύνην
καὶ τῶν ἀδιακρίτως ἐπιτάσσειν [illegible] τοῦ Κυρίου, διατηρεῖν
δὲ τὰ ἐν ταύταις ἐκκλησιαστικὰ δίκαια ὀφείλεις πάντα, τὰς
τε χειροτονίας τῶν ἀναγνωστῶν, ὑποδιακόνων καὶ διακόνων καὶ
πρεσβυτέρων, ἔτι δὲ καὶ τὰς καθιερώσεις τῶν θείων καὶ ἱε-
ρῶν ναῶν, ἄνευ τῆς οἱασοῦν ἀπαιτήσεως ἢ δόσεως, δωρεὰν γὰρ
φησιν, ἐλάβετε, δωρεὰν δότε, καὶ οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες τῶν
ἁγίων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ Συνόδων ἀπαγορεύουσι τελείως τὸ ἐπὶ
χρήμασιν ἢ χειροτονῆσαί τινα ἢ χειροτονηθῆναι, καὶ χαλεπῇ
ὑπάγουσι καταδίκῃ τὸν τοῦτο τολμήσαντα, τὰς δὲ τῶν θείων
καθιερώσεις ναῶν ὀφείλεις ποιεῖν ἐν αὐταῖς ἐπὶ σταυροπη-
γίῳ τῶν ἁγίων [illegible], διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι ἐπὶ
ὀνόματι ἐπισκόπου καθιεροῦσθαι αὐτούς, γνωστοῦ τοίνυν σοι ὄντος
ταύτας ὀφείλεις ἐπὶ τῷ τοῦ Οἰκουμενικοῦ ὀνόματι ταύτας
καθιεροῦν, εἴτε πεῖσαι, ὡς γνωρίζει Ἀρχιερεὺς ἐν αὐταῖς

(ἀκολουθεῖ)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

χειροτονηθῆναι, ὡρίσαντο θεῖοι καὶ τοὺς ἀρχιερεῖς ἀλλ' ἐχειροθετοῦσι τοὺς
καθ' ὧν ὑπὸ τῶν αὐτῶν ἐφορίαν καὶ πνευματικὴν ἀλλήλοις καὶ
διοίκησιν καὶ γνησιότητα [illegible] τοῖς αὐτοῖς, συγκαλοῦσι
ἐπισκόπους. ἄλογον γὰρ δοκεῖ τῇ ἡμῶν μετριότητι, διὰ τὸν
καιρὸν ἐμποδισμοῦ ὄντος, γινώσκοντα αὐτοὺς καταλῦσαι
ἀρχιερεῖς, ἡμᾶς καταπραγματεύεσθαι καὶ παραιρεῖσθαι τὰς ἐνο-
ρίας αὐτῶν, ἵνα καὶ τοῖς καὶ λειτουργηθῶσιν αἱ ἐκκλησίαι
ἐν ἀλλαχῇ τῆς ἡμῶν μετριότητος διὰ τὴν ἀνάγκην καὶ
γνησίων ἀρχιερέων χειροτονηθέντων [illegible] ἐπ' αὐτοῖς [illegible]
καὶ αὖ πρότερον [illegible] αὐτοῖς τελεῖσθαι. Ἀπὸ τοῦ κρίσιμον [illegible]
λαμβάνειν διακωλυόμεθα, μάλιστα [illegible] κρίσιμον, μάλα
[illegible] κρίσιμος, [illegible] γὰρ [illegible] κατὰ [illegible] παν-
τὰς μᾶλλον [illegible] Ἀπὸ δὲ γε τοῦ συνοικεσίου, ὅπερ
ἤδη [illegible] λαμβάνειν ἁρμο-
[illegible] κατὰ [illegible]
Ἐπὶ τούτοις γὰρ γέγονε κατὰ [illegible] ἐνταλτήριον γράμμα,
καὶ ἐπεδόθη σοὶ τῷ [illegible] ἱερωτάτῳ Μητροπολίτῃ Ἡρα-
κλείας, προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχῳ πάσης Θρᾴκης καὶ
Μακεδονίας, ἐν Ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν
μετριότητος καὶ συλλειτουργῷ, κυρῷ Θεοφάνει, εἰς ἀσφάλειαν
ἐν ἔτει ϛΠΘ +.
Μηνὶ Δεκεμβρίῳ Ἰνδ. θ΄. +

+ Ἱερώτατε Μητροπολίτα Ἡρακλείας, πρόεδρε τῶν ὑπερτίμων
καὶ ἔξαρχε πάσης Θρᾴκης καὶ Μακεδονίας, ἐν Ἁγίῳ
Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ
συλλειτουργέ· χάρις εἴη καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ τῇ σῇ ἱερότητι.

Τὰ γράμματα τῆς σῆς ἱερότητος διεκομίσθησαν τῇ ἡμῶν με-
τριότητι, καὶ ἐγνωρίσαμεν ἐξ αὐτῶν περὶ ὧν ἔγραφες. Διεπέμ-
ψαμεν οὖν καὶ ἐγγράφως ἐνταλτήριον γράμμα εἰς [illegible] περὶ τῶν

χρηματίσαντι ἐκκλησιῶν ἔν τε τῇ Θρᾴκῃ καὶ Μακεδονίᾳ πάσῃ
καὶ ἔν γε τῇ ἄνω πόλει κατὰ τὴν δύσιν, ἵνα ἐπισκέψῃ ταύτας
κανονικῶς [illegible] πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ ἐν αὐταῖς ἐξαρ-
χικῶς, μέχρις ἄν, Θεοῦ διδόντος, χειροτονηθῶσιν ἐν ταύταις
γνήσιοι ἀρχιερεῖς. Οἴδαμεν μὲν ἤδη τὰ ἐν ταύταις θεοφιλῶς διοι-
κοῦντα τῇ ἐνούσῃ σοι ἀρετῇ καὶ θεοφιλεῖ πολιτείᾳ, πλὴν ἀξιοῦ-
μεν, ἵν᾽ ἅπερ τὸ ἀπρόσκοπον τήρησον καὶ τὴν κανονικὴν εἰς
πάντα ἀκρίβειαν, ὅπως ἂν μᾶλλον καὶ Θεὸς δοξασθῇ διὰ σοῦ, καὶ
ἡ μετριότης ἡμῶν ταῦτα πληροφορηθεῖσα ἀποδέξηταί σε
τὴν καλὴν οἰκονομίαν, καὶ εὔξηταί σοι παρὰ Θεοῦ πᾶν ἀγαθὸν
καὶ σωτήριον.
Τὰ δὲ συμβάντα ἅπερ ἔχουσιν, οἶδας μᾶλλον πάντων· ἀλλ᾽ ὅσον
δύνασαι, βοήθει ἐρρωμένῃ ψυχῇ.
Περὶ δὲ τοῦ ἡγουμένου τοῦ Ἁγίου Βασιλείου, ὅπερ σε χρεία
γίνεται γράψαι, ὅτι γράφομεν, ἀπόδωσον τοῦτον, [illegible]
Ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις εἴη μετὰ τῆς σῆς ἱερότητος +
+ Μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἰνδ. θ΄. +

σ. 455
6909 (1401) Φεβρουάριον
Πατριαρχικὸν σημείωμα.

Ἡρακλείας Θεοφάνης 1400

Καλλικράτεια.

+ Ἱερώτατε μητροπολῖτα Ἡρακλείας, πρόεδρε τῶν Acta Patr.
ὑπερτίμων καὶ ἔξαρχε πάσης Θρᾴκης καὶ Μακεδο- Cont. τ. Β'
νίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ τῆς ἡμ- 333
ῶν μετριότητος καὶ συλλειτουργέ· χάρις εἴ-
η καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ τῇ σῇ ἱερότητι. ὁ πα-
ρὼν πρεσβύτερος Μιχαήλ, ὁ τοῦ ἐν τῇ Καλλι-
κρατείᾳ πρωτοπαπᾶ γαμβρός, ἀναδραμὼν εἰς τὴν
ἡμῶν μετριότητα ἀνήνεγκεν, ὡς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ,
τῆς θυγατρὸς τοῦ πρωτοπαπᾶ [illegible], ἀποθανούσης
ἐπὶ παισὶ τρισίν, ἔλαβε τὰ πράγματα τὰ προικῷα
ὁ πατὴρ ἐκείνης, ὁ πρωτοπαπᾶς, τῶν παίδων εὑρισκο-
μένων μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, τοῦ παρόντος πρεσβυ-
τέρου· προβάλλεται ✗ δὲ ὁ πρωτοπαπᾶς, ὡς ἀνήνεγκεν οὗ-
τος ὁ πατὴρ τῶν παίδων, οὐδέν, ἢ ὅτι αὐτὸς ἔδωκε
ταῦτα τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ, καὶ πάλιν ἔλαβε ταῦτα ἐκεί-
νης ἀποθανούσης, ὅπερ ἐστὶν ἄδικον καὶ παρὰ τοὺς νό-
μους, εἴ τι τοιοῦτον προβάλλεται· ἐξετασάτω τοίνυν αὐ-
τὸ ἡ σὴ ἱερότης, εἴπερ ἔχει τὸ πρᾶγμα οὕτως, ὡς ὁ
πρεσβύτερος ἀνήνεγκε, λάβε πάντα καὶ ἀπόδος πρὸς αὐ-
τόν, δηλονότι τὸν πατέρα τῶν παίδων, καὶ δεῖξον τὴν
παροῦσαν ἡμετέραν γραφὴν πρὸς τὸν περιπόθη-
τον θεῖον τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου μου αὐτοκράτο-
ρος, κῦριν Ἰσαάκιον τὸν Ἀσάνην, ἵνα δεφενδεύ-

499 σῃ τοῦτο ὡς διάγνωσιν καὶ ἀπόφασιν ἡμετέραν· εἰ γὰρ ἔχει οὕτως, ὡς ὁ πρεσβύτερος ἀνέφερεν, καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη νόμιμος καὶ ἡμετέρα ἐστί, τῶν παιδίων γὰρ εἰσὶ τὰ μητρικὰ πράγματα, καὶ διαφενδευσάτω τοῦτο, ὡς ἀρχὴν τῶν αὐτόθι πραγμάτων καὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς υἱὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος. ἡ τοῦ θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἔλεος εἴη μετὰ τῆς σῆς ἱερότητος +.

+ εἶχε καὶ διὰ τιμίας πατριαρχικῆς χειρὸς τό·
μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἰνδ. η΄ +.

Miklosich u. Müller: Acta e Diplomata vol. II tomus posterior Vindobonnae 1862

Μητροπολίτης Ἡρακλείας 1400

Δεκεμβρίῳ ἰνδ. ΙΧ

Τ.Β' σελ.449.

Ἡ μετριότης ἡμῶν διά τοῦ παρόντος αὐτῆς γράμματος ἀνατίθησί σοι, τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας, προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων καί ἐξάρχῳ πάσης Θρᾴκης καί Μακεδονίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος καί συλλειτουργῷ, ἐξαρχικῷ λόγῳ τήν οἰκονομίαν καί πνευματικήν ἅμα καί ἐπισκοπικήν διοίκησιν τῶν κατά τήν Θρᾴκην τε καί Μακεδονίαν, ἔτι δέ καί κατά τήν Μαύρην Θάλασσαν χηρευουσῶν ἁγιωτάτων μητροπόλεων καί ἐκκλησιῶν, διά τό μή ἐξεῖναι ἡμῖν κατά τό παρόν γνησιους ἀρχιερεῖς ταύταις ἐγκαταστῆσαι, ὅς καί ὀφείλει πνευματικῶς ἐπισκέπτεσθαι ταύτας καί τά ἐν ταύταις ἐξετάζει καί διενεργεῖν τῆς κανονικῆς ἐχόμενα ἀκραβείας καί διαταγῆς, ὡς γάρ εἰς τούς ὑπό σε πρᾶος ὀφείλεις εἶναι καί θεραπευτικός, ἥμερος, εὐπρόσιτος, προσηνής καί πρός τούς ἁμαρτάνοντας ἅπαντας ἀναίδην ἐλεγκτικός (τόν γάρ ἁμαρτάνοντα ἐνώπιον πάντων, φησίν, ἔλεγχε) ὥσπερ οὖν εἰς τούς ὑπό σε ταῦτα τηρεῖν ὀφείλεις, ὥσπερ δῆτα, θεοῦ χάριτι, καί εἶ, τοῦτο γάρ πάλαι πεπληροφορήμεθα, οὕτω καί πρός τάς ἄρτι ἐμπεπιστευομένας σοι ἐκκλησίας παρά τῆς ἡμῶν μετριότητος καί τούς ἐν ταύταις κληρικούς ὀφείλεις πρᾶος εἶναι ἀόργητος, ταπεινός, μακρόθυμος, εἰρηνικός, ἔστιν οὗ εἰς τό παραιτεῖσθαι τά ἀφορῶντα εἰς πρόσωπόν σου, καί αὐστηρός καί ἐλεγκτικός, ὅταν ἡ περιφρόνησις οὐκ εἰς σέ, ἀλλ' εἰς τόν θεόν ἀφορᾷ· καί εἰς ὕβριν καί μῶμον τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ, χρημάτων καταφρονεῖν, ἐπεί ταῦτα καί μάλιστα τυφλοῖ τόν λογισμόν καί οὐκ ἐᾷ τά δέοντα, ὡς δεῖ, συνορᾶν τε καί διακρίνειν, ἐγκράτειαν, δικαιοσύνην, ἀσκεῖν ἐλεημοσύνην, γίνεσθε γάρ φησιν ἡ θεία γραφή, οἰκτίρμονες ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν οἰκτίρμων ἐστίν ἐπί τούς ἀχαρίστους καί πονηρούς, ὑπογραμμόν καί τύπον πᾶσι τοῖς ἐμπεπιστευομένοις σοι εἶναι προηγουμένως μέν πάσης εὐλαβείας καί κοσμιότητος, τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μητροπολίτης Ηρακλείας
Δεκεμβρίῳ ἰνδ. ΙΧ

Τ.Β. σελ.450.

περί τά θεῖα δέ μάλιστα σπουδῆς τε καί προσοχῆς, τῶν συνάξεων μή ὀλιγωρεῖν καί τῆς ἀδιακόπου επτάκις 'αἰνέσεως τοῦ κυρίου, διενεργεῖν δέ τά ἐν ταύταις ἐκκλησιαστικά δίκαια ὀφείλεις πάντα, τάς τε χειροτονίας τῶν ἀναγνωστῶν, ὑποδιακόνων τε καί διακόνων καί πρεσβυτέρων, ἔτι δέ καί τάς καθιερώσεις τῶν θείων καί ἱερῶν ναῶν, ἄνευ τῆς οἱασοῦν 'απαιτήσεως ἤ δόσεως, δωρεάν γάρ φησιν, ἐλάβετε, δωρεάν δότε, καί ὅτι οἱ θεῖοι καί ἱεροί κανόνες καί τῶν ἁγίων καί οἰκουμενικῶν ἑπτά συνόδων ἀπαγορεύουσιν ὅλως τό ἐπί χρήμασιν ἤ χειροτονῆσαί τινα ἤ χειροτονηθῆναι, καί χαλεπῇ ὑπάγουσι καταδίκῃ τόν τοῦτο τολμήσαντα, τάς δέ τῶν θείων καθιερώσεις ναῶν ὀφείλεις ποιεῖν ἐν αὐταῖς ἐπί σταυροπηγίῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, διά τό ἀνάγκην εἶναι ἐπ' ὀνόματι ἐπισκόπου καθιεροῦσθαι αὐτούς, γνησίου τοίνυν μή ὄντος ταύταις, ὀφείλεις ἐπί τῷ τοῦ οἰκουμενικοῦ ὀνόματι τούτους καθιεροῦν, οὕτω μέντοι, ὡς γνησίων ἀρχιερέων ἐν αὐταῖς χειροτονηθέντων εὑρίσκεσθαι καί τούς ἀρτίως ἀνεγερθησομένους ναούς ὑπό τήν αὐτῶν ἐφορίαν καί πνευματικήν ἀνάκρισιν καί διοίκησιν καί μνημονεύειν κἀκείνους ἐν αὐτοῖς, ὡς γνησίους ἐπισκόπους, ἄλογον γάρ δοκεῖ τῇ ἡμῶν μετριότητι, διά τόν καιρόν ἐμποδισμοῦ ὄντος, γνησίους ἐν αὐτοῖς καταστῆσαι ἀρχιερεῖς, ἡμᾶς καταπραγματεύεσθαι καί παραιρεῖσθαι τάς ἐνορίας αὐτῶν. ἔσονται τοίνυν καί αἱ νεουργηθησόμεναι ἐκκλησίαι ἐπ' ὀνόματι τῆς ἡμῶν μετριότητος διά τήν ἀνάγκην, καί γνησίων ἀρχιερέων χειροτονηθέντων ἐν αὐταῖς ὑπ' αὐτούς ὡς καί αἱ πρότερον ὑπ' αὐτούς τελοῦσαι, ἀπό τῶν κρίσεων μηδέν λαμβάνειν διακελευόμεθα, μήτε πρό τῶν κρίσεων μήτε μετά τάς κρίσεις, πόσα γάρ ἐντεῦθεν κακά τίκτεται, παντός μᾶλλον οἶδεν ἡ σή ἱερότης, ἀπό δέ γε τῶν συνοικεσίων, ὅπερ ἕκαστος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

προαιρεῖται, τοῦτο ὀφείλεις λαμβάνειν ἀρκεῖσθαι, καί θεῷ γάρ φίλον τό κατά δύναμιν, ἐπί τούτοις γάρ γέγονε καί τό παρόν ἐνταλτήριον γράμμα, καί ἐπεδόθη σοι τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας, προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων καί ἐξάρχῳ πάσης Θράκης καί Μακεδονίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος καί συλλειτουργῷ, κῦρ Θεοφάνει εἰς ἀσφάλειαν ἐν ἔτει ς   υξ +.

Miklosich e Müller:
Acta e Diplomata
v. II tomus posterior
Vindobonnae 1862

Μητροπολίτης Ἡρακλείας 1400

Δεκεμβρίῳ ἰνδ. IX

T.B! σελ.449.

Ἡ μετριότης ἡμῶν διά τοῦ παρόντος αὐτῆς γράμματος ἀνατίθησί σοι, τῷ ἱερωτάτῳ μητουπολίτῃ Ἡρακλείας, προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων καί ἐξάρχῳ πάσης Θρᾴκης καί Μακεδονίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος καί συλλειτουργῷ, ἐξαρχικῷ λόγῳ τήν οἰκονομίαν καί πνευματικήν ἅμα καί ἐπισκοπικήν διοίκησιν τῶν κατά τήν Θρῄκην τε καί Μακεδονίαν, ἔτι δέ καί κατά τήν Μαύρην Θάλασσαν χηρευουσῶν ἁγιωτάτων μητροπόλεων καί ἐκκλησιῶν, διά τό μή ἐξεῖναι ἡμῖν κατά τό παρόν γνησιους ἀρχιερεῖς ταύταις ἐγκαταστῆσαι, ὅς καί ὀφείλεις πνευματικῶς ἐπισκέπτεσθαι ταύτας καί τά ἐν ταύταις ἐξετάζειν καί διορθοῦν τῆς κανονικῆς ἐχόμενα ἀκριβείας καί διαταγῆς, ὡς γάρ εἰς τούς ὑπό σε πρᾶος ὀφείλεις εἶναι καί θεραπευτικός, ἥμερος, εὐπρόσιτος, προσηνής καί πρός τούς ἁμαρτάνοντας ἅπαντας ἀναιδῶς ἐλεγκτικός (τόν γάρ ἁμαρτάνοντα ἐνώπιον πάντων, φησίν, ἔλεγχε) ὥσπερ οὖν εἰς τούς ὑπό σε ταῦτα τηρεῖν ὀφείλεις, ὥσπερ δῆτα, θεοῦ χάριτι, καί εἶ, τοῦτο γάρ πάλαι πεπληροφορήμεθα, οὕτω καί πρός τάς ἄρτι ἐμπεπιστευομένας σοι ἐκκλησίας παρά τῆς ἡμῶν μετριότητος καί τούς ἐν ταύταις κληρικούς ὀφείλεις πρᾶος εἶναι ἀόργητος, ταπεινός, μακρόθυμος, εἰρηνικός, ἔστιν οὗ εἰς τό παραιτεῖσθαι τά ἀφορῶντα εἰς πρόσωπόν σου, καί αὐστηρός καί ἐλεγκτικός, ὅταν ἡ περιγρόνησις οὐκ εἰς σέ, ἀλλ' εἰς τόν θεόν ἀφορᾷ· καί εἰς ὕβριν καί μῶμον τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ, χρημάτων καταφρονεῖν, ἐπεί ταῦτα καί μάλιστα τυφλοῖ τόν λογισμόν καί οὐκ ἐᾷ τά δέοντα, ὡς δεῖ, συνορᾶν τε καί διακρίνειν, ἐγκράτειαν, δικαιοσύνην, ἀσκεῖν ἐλεημοσύνην, γίνεσθε γάρ φησιν ἡ θεία γραφή, οἰκτίρμονες ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν οἰκτίρμων ἐστίν ἐπί τούς ἀχαρίστους καί πονηρούς, ὑπογραμμόν καί τύπον πᾶσι τοῖς ἐμπεπιστευομένοι σοι εἶναι προηγουμένως μέν πάσης εὐλαβείας καί κοσμιότητος, τῆς

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Μητροπολίτης Ἡρακλείας
Δεκεμβρίῳ ἰνδ. IX

Τ.Β. σελ.450.

περί τά θεῖα δέ μάλιστα σπουδῆς τε καί προσοχῆς, τῶν συνάξεων μή ὀλιγωρεῖν καί τῆς ἀδιακόπου ἑπτάκις ʼαἰνέσεως τοῦ κυρίου, διενεργεῖν δέ τά ἐν ταύταις ἐκκλησιαστικά δίκαια ὀφείλεις πάντα, τάς τε χειροτονίας τῶν ἀναγνωστῶν, ὑποδιακόνων τε καί διακόνων καί πρεσβυτέρων, ἔτι δέ καί τάς καθιερώσεις τῶν θείων καί ἱερῶν ναῶν, ἄνευ τῆς οἱασοῦν ʼαἰτήσεως ἤ δόσεως, δωρεάν γάρ φησιν, ἐλάβετε, δωρεάν δότε, καί ὅτι οἱ θεῖοι καί ἱεροί κανόνες καί τῶν ἁγίων καί οἰκουμενικῶν ἑπτά συνόδων ἀπαγορεύουσιν ὅλως τό ἐπί χρήμασιν ἤ χειροτονῆσαί τινα ἤ χειροτονηθῆναι, καί χαλεπῇ ὑπάγουσι καταδίκῃ τόν τοῦτο τολμήσαντα, τάς δέ τῶν θείων καθιερώσεις ναῶν ὀφείλεις πυιεῖν ἐν αὐταῖς ἐπί σταυροπηγίῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος, διά τό ἀνάγκην εἶναι ἐπ'ὀνόματι ἐπισκόπου καθιεροῦσθαι αὐτούς, γνησίου τοίνυν μή ὄντος ταύταις, ὀφείλεις ἐπί τῷ τοῦ οἰκουμενικοῦ ὀνόματι τούτους καθιεροῦν, οὕτω μέντοι, ὡς γνησίων ἀρχιερέων ἐν αὐταῖς χειροτονηθέντων, εὑρίσκεσθαι καί τούς ἀρτίως ἀνεγερθησομένους ναούς ὑπό τήν αὐτῶν ἐφορίαν καί πνευματικήν ἀνάκρισιν καί διοίκησιν καί μνημονεύειν κἀκείνους ἐν αὐτοῖς, ὡς γνησίους ἐπισκόπους, ἄλογον γάρ δοκεῖ τῇ ἡμῶν μετριότητι, διά τόν καιρόν ἐμποδισμοῦ ὄντος, γνησίους ἐν αὐτοῖς καταστῆσαι ἀρχιερεῖς, ἡμᾶς καταπραγματεύεσθαι καί παραιρεῖσθαι τάς ἐνορίας αὐτῶν. ἔσονται τοίνυν καί αἱ νεουργηθησόμεναι ἐκκλησίαι ἐπ'ὀνόματι τῆς ἡμῶν μετριότητος διά τήν ἀνάγκην, καί γνησίων ἀρχιερέων χειροτονηθέντων ἐν αὐταῖς ὑπ'αὐτούς ὡς καί αἱ πρότερον ὑπ'αὐτούς τελοῦσαι, ἀπό τῶν κρίσεων μηδέν λαμβάνειν διακελευόμεθα, μήτε πρό τῶν κρίσεων, μήτε μετά τάς κρίσεις, πόσα γάρ ἐντεῦθεν κακά τίκεται, παντός μᾶλλον οἶδεν ἡ σή ἱερότης, ἀπό δέ γε τῶν συνοικεσίων, ὅπερ ἕκαστος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

προαιρεῖται,τοῦτο ὀφείλεις λαμβάνειν ἀρκεῖσθαι,καί θεῷ γάρ φίλον τό κατά δύναμιν,ἐπί τούτοις γάρ γέγονε καί τό παρόν ἐνταλτήριον γράμμα,καί ἐπεδόθη σοι τῷ διαληφθέντι ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας,προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων καί ἐξάρχῳ πάσης Θράκης καί Μακεδονίας,ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος καί συλλειτουργῷ,κῦρ Θεοφάνει εἰς ἀσφάλειαν ἐν ἔτει ς θ +.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

1400 Ἡρακλείας Κῦρος Θεοφάνης 497

« ... Ἡγούμενος τῆς ... μονῆς Θεοτόκου τῆς Παμ- Βυζ. Ἑορτολόγιον
μακαρίστου ὑπῆρξε ... ὁ Θεοφάνης ὁ τῷ 1400 ὑπὸ Μ. Γεδεὼν
μητροπολίτης Ἡρακλείας· ἐφ' αὐτῷ τὸ σημεῖον τοῦτο Ἐκ. Φ. Συλ. Τ. ΚΖ
τίχε τάφοι. » σελ 204.

Ἀχρονολόγητον ἀλλ' ἐν τῷ κώδικι μεταξὺ τῶν τοῦ 1400 (6908) Acta Patr.
ινδ VIII. Const. T. B'

α + Hieromonachus Theophanes, καθηγούμενος σ. 312.
τῆς σεβασμίας καὶ ἱερᾶς μονῆς τῆς παναγίας
ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρ-
θένου Μαρίας καὶ ἐπικεκλημένης τῆς Παμ-
μακαρίστου, ὅλῃ ψυχῇ τοῖς τοῦ κόσμου πᾶσιν ἀπο-
ταξάμενος καὶ νεκρώσας μὲν ἑαυτὸν τοῖς ἐνταῦ-
θα, ἔργοις δὲ τὰς τοῦ κρείττονος βίου συνθήκας
καὶ ὑποσχέσεις ἀποπληρώσας καὶ τὴν ἀνάγκην
καὶ βίαν τῆς ἐν ὑποθέσει ζωῆς ὥρας ἄκρον ἢ
μεθ' ἡδονῆς ἐνεγκών, constituitur metropolita
Heracleae, πρόεδρος τῶν ὑπερτίμων ἢ ἔξαρ-
χος πάσης Θρᾴκης ἢ Μακεδονίας consentienti-
bus metropolita Gothiae, locum tenente metro-
politae Ephesi, metropolitis Ancyrae, Neocaesareae, Un-
grovlachiae τῆς κατὰ τὸν Σεβερῖνον et electi Cyziensis +

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡρακλείας Θεραίνης

500 6908-1400

+ Ἱερώτατε μητροπολῖτα Ἡρακλείας, πρόεδρε τῶν Acta Patr.
ὑπερτίμων καὶ ἔξαρχε πάσης Θρᾴκης καὶ Μακεδονίας, Const. T. B'
ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ τῆς ἡμῶν μ. σ. 340.
μετριότητος καὶ συλλειτουργέ· χάρις εἴη καὶ εἰρήνη ἀ-
πὸ Θεοῦ τῇ σῇ ἱερότητι. Περὶ ἀντιμινσίων ἁγίων ἔ-
γραψας ἐνταῦθα, ὅτι εὑρίσκονται αὐτόθι καὶ πατρι-
αρχικὰ καὶ μητροπολιτικά, καὶ οἱ ἔχοντες αὐτὰ λει-
τουργοῦσι ἀδιαφόρως ἀντικαθάλλαγα, ὁ μὲν τὸ μητροπολιτι-
κὸν ἔχων ἐν πατριαρχικῇ ἐνορίᾳ, ὁ δὲ τὸ πατριαρχικὸν
ἐν μητροπολιτικῇ, καὶ ἐζήτησας περὶ τούτου διάγνωσιν, πῶς ἵ-
να γίνωνται διακεκριμένα τούτων· ἡ μετριότης ἡμῶν
συνοδικῶς γράφει σοι καὶ παρακελεύεται ταῦτα· ὡς ὁ ἔξαρχος
... τὰ ἐμπεσόντα ἀντιμίνσια ..., ὅτι χωρεπισκό-
πων ἢ ἐξάρχων πεμπομένων ἢ πρέσβεων ἐπὶ τὸ καθ'
ὁδὸν δι' ἀπαραίτητον ἀνάγκην, ἵνα γίνηται θυσία τυχὸν
ἢ διὰ ψυχορραγοῦντα ἢ διὰ βαπτιζόμενα ἢ ὅτι γε ἦν ἐ-
κτὸς ἀκινήτου θυσιαστήριον, ἐπενοήθη τοῦτο καὶ γίνεται, ὥστε
λαβόντες καὶ οἱ κατὰ τόπους ἀπερχόμενοι πατριαρχικοὶ
τῶν ἀρχιερέων ἐξαρχίας μεγάλας ἔχουσιν, ἐν αἷς τὸ πεπηγ-
μένα τυγχάνουσι θυσιαστήρια ἔχοντα τὰ τοιαῦτα, χρῶνται
ἀνάγκης καθεστηκυίας ἢ δι' ἀφανισμὸν αὐτῶν· ὅσα δὲ
τυγχάνει πεπηγμένα θυσιαστήρια, ἀσφαλῶς ... εἶναι ...,

2

501

Ἀτταλείας Θεοφάνης 1400

σ. 340 ἀργήσαντα τὸ ἀκίνητον, ἐπιδοῦναι αὐτῷ ἀντιμίνσιον καὶ ἱερουργῆσαι. ὅτε καὶ εἰς ἑτέραν ἐνορίαν τοῦτο ποιῇ ὁ ἀρχιερεύς, ἐπιβάτης νομισθήσεται ὁ τοιοῦτος, οὐ γὰρ δι' ἄλλο τοῦτο φαίνεται ποιῶν, ἢ διὰ σκάνδαλον καὶ λύπην τοῦ ἀδελφοῦ, ὅπερ οὐκ ἔστι καλόν, παρὰ κανόνας γάρ. τοῦτο τοίνυν καὶ ἐνταῦθα γενέσθω, εἰ μὲν κατέχων αὐτὸ ἱερεὺς αἰσχροκερδείας ἕνεκα κατέχει αὐτὸ καὶ δι' ἐπιδείξεως, ὥστε χρῆσθαι αὐτῷ, ὅσον καὶ βούλεται, εὐκαίρως καὶ ἀκαίρως, ἢ παυσάσθω ὁ τοιοῦτος, ἢ ἀνάλαβε ἐξ αὐτοῦ τὸ ἀντιμίνσιον, ὅτε πατριαρχικὸν ἐστὶ τοῦτο ἢ μητροπολιτανόν· ὅτε κατέχει τοῦτο δι' ἀνάγκην ἀπαραίτητον, καὶ χρῆται αὐτῷ ἀνάγκης μόνον κατεπειγούσης, καὶ ὁ τόπος ἔνθα οὐκ ἔστιν ἀκίνητον θυσιαστήριον, ἢ ἔστι μέν, ἀκαθιέρωτον δέ, ἔασον τοῦτο γίνεσθαι, ἀκώλυτον γὰρ καὶ οὐ λυπεῖ τινα, γίνεται γὰρ καὶ ἡ θυσία, καὶ ἕτερον θυσιαστήριον οὐκ ἀρθῇ, καὶ τὸ ἔδαφος μείνῃ, ὥσπερ ἦν ἐξ ἀρχῆς ἢ πατριαρχικὸν ἢ μητροπολιτανόν, πλὴν εἰ καὶ ὁ τοιοῦτος τόπος ἄξιος πρὸς τοιαύτην μυστηρίων ὑποδοχήν. ταῦτα οὕτω γινέσθω, σώζεται γὰρ καὶ ὁ σκοπός, καθ' ὃν ἀντιμίνσια ἐξεχωρίσθησαν, καὶ οὐδὲ λυπεῖταί τις τῶν ἀδελφῶν, ἀργοῦντος τοῦ θυσιαστηρίου αὐτῶν. διὰ τοῦτο καὶ ἐγγράφως παραδηλοῦμεν τὰ περὶ τούτου τῇ σῇ ἱερότητι, μεθ' ἧς καὶ ἡ τοῦ θεοῦ χάρις εἴη +.

+ Εἶχε καὶ διὰ τιμίας πατριαρχικῆς χειρὸς τό· μηνὶ Ἰανουαρίῳ ἰνδ. η' +

502

Ἡρακλείας 6909–1401

\+ Ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς γράμματος ἀνα- Acta Patr.
διδάσκει, τὸν ἱερώτατον μητροπολίτην Ἡρακλείας, πρόεδρον Const. T. B'
τὸν ὑπέρτιμον καὶ ἔξαρχον πάσης Θρᾴκης καὶ Μακεδονί- σ. 449–452
ας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸν ἀδελφὸν τῆς ἡμῶν με-
τριότητος καὶ συλλειτουργόν, ἐξαρχικῷ λόγῳ τὴν οἰκονο-
μίαν καὶ πνευματικὴν ἅμα καὶ ἐκκλησιαστικὴν διοίκη-
σιν τῶν κατὰ τὴν Θρᾴκην τε καὶ Μακεδονίαν, ἔτι
δὲ καὶ κατὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν χηρευουσῶν ἁγι-
ωτάτων μητροπόλεων καὶ ἐπισκοπῶν διὰ τὸ μὴ ἐξεῖναι
νῦν κατὰ τὸ παρὸν γνησίους ἀρχιερεῖς ταύταις ἐγκα-
ταστῆσαι, ὅτι καὶ ὀφείλει πνευματικῶς ἐπισκέπτεσθαι ταύτας
καὶ τὰ ἐν ταύταις ἐξετάζειν καὶ διευθετεῖν τῆς κανονικῆς
ἐχόμενα ἀκριβείας καὶ διατάξεως, ὡς γὰρ εἰς τοὺς ὑπὸ σε
πρᾶος ὀφείλεις εἶναι καὶ θεραπευτικός, ἥμερος, εὐπρόσιτος,
προσηνὴς καὶ πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας ἅπαντας ἀναιδῶς ἐ-
λεγκτικός (τὸν γὰρ ἁμαρτάνοντα ἐνώπιον πάντων, φη-
σίν, ἔλεγχε) ὥσπερ οὖν εἰς τοὺς ὑπὸ σε ταῦτα τηρεῖν ὀφεί-
λεις, ὥσπερ δῆτα, θεοῦ χάριτι, καὶ σύ, τοῦτο γὰρ πάλαι σε
πληροφορούμεθα, οὕτω καὶ πρὸς τὰς ἄρτι ἐμπιστευομένας
σοι ἐκκλησίας παρὰ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ τοὺς ἐν
ταύταις κληρικοὺς ὀφείλεις πρᾶος εἶναι, ἀόργητος, ταπει-
νός, μακρόθυμος, εἰρηνικός, ἔτι δὲ εἰς τὸ παραιτεῖσθαι

503 τὰ ἀφορῶντα εἰς πρόσωπόν σου, ϗ αὐστηρὰ ϗ ἐλεγκτικά, ὅταν ἡ περιφρόνησις οὐκ εἰς σέ, ἀλλ' εἰς τὸν Θεὸν ἀφορᾷ ϗ εἰς ὕβριν ϗ μῶμον τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ, χρημάτων καταφρονεῖν, ἐπὶ τούτῳ ϗ μάλιστα τυφλοῖ τὸν λογισμὸν ϗ οὐκ ἐᾷ τὰ δέοντα ὡς δεῖ συνορᾶν τε ϗ διακρίνειν, ἐγκρατείας, δικαιοσύνης, αὐτῆς ἐλεημοσύνης, γίνεσθε γάρ φησιν ἡ θεία γραφή, οἰκτίρμονες, ὅτι ὁ πατὴρ ἡμῶν οἰκτίρμων ἐστὶν ἐπὶ τοὺς ἀχαρίστους ϗ πονηρούς, ὑπογραμμὸν ϗ τύπον πᾶσι τοῖς ἐμπεπιστευμένοις σοι εἶναι, προηγουμένως μὲν πάσης εὐλαβείας ϗ κοσμιότητος τῆς περὶ τὰ θεῖα· δὲ μάλιστα σπουδῆς τε ϗ προσοχῆς τῶν συνάξεων μὴ ὀλιγωρεῖν ϗ τῆς ἀδιαλείπτου τελέσεως αὐτῶν τοῦ ἱερον, διενεργεῖν δὲ τὰ ἐν αὐταῖς ἐκκλησιαστικὰ δίκαια ὀφείλεις πάντα, τάς τε γεροντίας τῶν ἀναγνωστῶν, ὑποδιακόνων τε ϗ διακόνων ϗ πρεσβυτέρων, ἔτι δὲ ϗ τὰς καθιερώσεις τῶν θείων ϗ ἱερῶν ναῶν, ἄνευ τῆς ὁποσοῦν ἀπαιτήσεως ἢ δόσεως, δωρεὰν γάρ φησιν, ἐλάβετε, δωρεὰν δότε, ϗ ὅτι οἱ θεῖοι ϗ ἱεροὶ κανόνες ϗ τῶν ἁγίων ϗ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων ἀπαγορεύουσιν ὅλως τὸ ἐπὶ χρήμασιν ἢ χειροτονῆσαι τινα ἢ χειροτονηθῆναι, ϗ χαλεπῇ ὑπάγουσι καταδίκῃ τὸν τοῦτο τολμήσοντα, τὰς δὲ τῶν θείων καθιερώσεις ναῶν ὀφείλεις ποιεῖν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ σταυροπηγίῳ τῆς ἡμῶν κα-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

προϊόντος. διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι τῷ ὀνόματι τῶ- 511
σιμώσον καθιεροῦσθαι αὐτούς, γνησίου τοίνυν μὴ ὄν-
τος τούτου, ὀφείλει τῷ τῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ ὀνόμα-
τι τούτους καθιεροῦν, οὕτω μέντοι, ὡς γνησίων ἀρχι-
ερέων ἐν αὐταῖς χειροτονηθέντων, εὑρίσκεσθαι ἢ τοὺς
ἀρτίους ἀνεγερθησομένους ναοὺς ὑπὸ τὴν αὐτῶν ἐ-
φορίαν ἢ σχηματικὴν ἀναίρεσιν ἢ διοίκησιν ἢ
μνημονεύειν καὶ κινεῖν ἐν αὐτοῖς, ὡς γνησίους ἐ-
πισκόπους, ἄλογον γὰρ δοκεῖ τῇ ἡμῶν μετριότητι,
διὰ τὸν καιρὸν ἐμποδισμοῦ ὅλως γνησίους ἐν αὐτοῖς
καταστῆσαι ἀρχιερεῖς, ἤ καταπραγματεύεσθαι ἢ
παραιρεῖσθαι τὰς ἐνορίας αὐτῶν. ἔσονται τοίνυν ἢ αἱ
καθιερωθησόμεναι ἐκκλησίαι τῷ ὀνόματι τῆς ἡμῶν
μετριότητος διὰ τὴν ἀνάγκην ἢ γνησίων ἀρχιερέ-
ων χειροτονηθέντων ἐν αὐταῖς ὑπ' αὐτοῦ ὡς ἢ αἱ
πρότερον ὑπ' αὐτοῦ τελοῦνται. ὑπὸ τῶν κρίσεων μηδὲν
λαμβάνειν διακελευόμεθα, μήτε πρὸ τῶν κρίσεων, μή-
τε μετὰ τὰς κρίσεις, πόσα γὰρ ἐντεῦθεν κακὰ τίκτε-
ται, παντὸς μᾶλλον οἶδεν ἡ σὴ ἱερότης. ἀπὸ δέ γε
τῶν συνοικεσίων, ὅπερ ἕκαστος προαιρεῖται, τοῦτο ὀφεί-
λει λαμβάνειν ἀρκεῖσθαι, ἡ δὲ γὰρ φίλον τὸ κατὰ
δύναμιν. ἐπὶ τούτοις γὰρ γέγονε ἢ τὸ παρὸν ἐνταλτή-
ριον γράμμα, ἢ ἐπεδόθη σοι τῷ διαληφθέντι ἱερωτά-
τῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας, προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων

4 565

ἢ ἐξάρχῳ πάσης Θράκης ἢ Μακεδονίας, ἐν ἁγίῳ
πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος
ἢ συλλειτουργῷ κυρῷ Θεοφάνει, εἰς ἀσφάλειαν ἐν ἔτει
,ϛϡλδ' +.

+ εἶχε ἡ διὰ κιμίας πατριαρχικῆς χειρὸς θό.
μηνὶ δεκεμβρίῳ ἰνδ. δ' +.

Σιγ. 451 + Ἱερώτατε μητροπολῖτα Ἡρακλείας, πρόεδρε τῶν
περινθίων ἢ ἔξαρχε πάσης Θράκης ἢ Μακεδονίας, ἐν
ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος
ἢ συλλειτουργέ· χάρις εἴη τῇ σῇ ... ἀπὸ θεοῦ τῇ σῇ ἱε-
ρότητι. Τὰ γράμματα τῆς σῆς ἱερότητος ἐκομίσθη-
σαν τῇ ἡμῶν μετριότητι, ἐγνωρίσαμεν ἐξ αὐτῶν
περὶ ὧν ἔγραφες, διεκρίναμεν οὖν, ἵν' ἐγένετο ἐνταλ-
τήριον γράμμα εἰς σὲ περὶ τῶν χηρευουσῶν ἐκκλη-
σιῶν ἔν τε Θράκῃ καὶ τῇ Μακεδονίᾳ πάσῃ καὶ ἔν
τε τῷ ἄνω πόντῳ κατὰ τὴν δύσιν ἵνα ἐπισκέπτῃ ταύ-
τας κανονικῶς, καὶ διενεργῇς πάντα τὰ ἀρχιερατικὰ
ἐν αὐταῖς ἐξαρχικῶς, μέχρις ἄν, θεοῦ διδόντος, χειροτο-
νηθῶσιν ἐν ταύταις γνήσιοι ἀρχιερεῖς. οἴδαμεν οὖν,
ὅτι τὰ ἐν ταύταις θεαρέστως διοικήσεις τῇ ἐνούσῃ σοι
ἀρετῇ καὶ θεαρέστῳ σπουδείᾳ, ἣν ἀξιοῦμεν, τὸ ἄκρον
τὸ προσῆκον τήρησιν καὶ τὴν κανονικὴν φάν-

Ἡρακλείας 506 1409

5

τα ἀκρίβειαν, ὡς ἂν μᾶλλον καὶ θεὸς δοξασθῇ διὰ σοῦ, σ. 452
καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν ταῦτα πληροφορηθεῖσα ἀποδέξηται
σε τῆς καλῆς οἰκονομίας, καὶ εὔξηται σε παρὰ θε-
οῦ πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. τὰ δὲ ἡμέτερα ὅπως
ἔχουσιν, οἶδας μᾶλλον πάντων· ὅτι σὺ δύνασαι, βοήθει
ἔργῳ τε καὶ εὐχαῖς. περὶ δὲ τοῦ ἡγουμένου τοῦ ἁγίου
Βασιλείου, εἴπερ ἐν χρείᾳ γένηται τούτου, ὡς γράφεις
ἀπολύομεν τοῦτον, καὶ συγχωροῦμέν σοι χρήσασθαι
τούτῳ πρὸς ὅπερ ἂν δόξῃ σοι ἁρμόδιον. ἡ δὲ τοῦ θεοῦ χά-
ρις εἴη μετὰ τῆς σῆς ἱερότητος +.

+ Εἶχε καὶ διὰ τῆς θείας πατριαρχικῆς χειρὸς τό·
μηνὶ δεκεμβρίῳ ἰνδ. θ' +.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡρακλείας. 1400 Θεοφάνης(;)

Acta et Diplomata T. Β΄ σ. 449

DCXVI 6909 (1400) decembri. ind. IX.
Theophanes, metropolita Heracleae, constituitur exarchus Thraciae et Macedoniae.

1. + Ἡ μετριότης ἡμῶν διὰ τοῦ παρόντος αὐτῆς γράμ-
ματος ἀναδίδωσι τῷ ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας,
προέδρῳ τῶν ὑπερτίμων καὶ ἐξάρχῳ πάσης Θρᾴκης καὶ
Μακεδονίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς
ἡμῶν μετριότητος καὶ συλλειτουργῷ, ἐξαρχικῷ λόγῳ τὴν αἰ-
[illegible] καὶ πνευματικήν τινα καὶ ἐπισκοπικὴν ἐπ-
αἴτησιν τῶν κατὰ τὴν Θρᾴκην καὶ Μακεδονίαν, ἔτι δὲ καὶ
κατὰ τὴν Μαύρην θάλασσαν κειμένων ἁγιωτάτων
μητροπόλεων καὶ ἐκκλησιῶν, διὰ τὸ μὴ ἐξεῖναι ἡμῖν κατὰ τὸ
παρὸν γνησίους ἀρχιερεῖς ταύταις ἐγκαταστῆσαι ὡς καὶ ὀφείλει
πνευματικῶς ἐπισκέπτεσθαι ταύτας καὶ τὰ ἐν ταύταις
ἐξετάζειν καὶ διενεργεῖν τῆς κανονικῆς ἐχόμενα ἀκρι-
βείας καὶ διατάξεως, ὡς γὰρ εἰς τοὺς ὑπό σε πρᾶος ὀφεί-
λεις εἶναι καὶ θεραπευτικός, ἥμερος, εὐπρόσιτος, προση-
νὴς καὶ πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας ἀναίδην ἐλεγκτικὸς
(τοὺς γὰρ ἁμαρτάνοντας ἐνώπιον πάντων, φησίν, ἔλεγχε)
ὥσπερ οὖν εἰς τοὺς ὑπό σε ταῦτα ποιεῖν ὀφείλεις, ὥσπερ
δῆτα, θεοῦ χάριτι, καὶ ποιεῖς, τοῦτο γὰρ πάλαι προσφερό-
μενος ἔθει.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡρακλείας Θεοφάνης (;) 1460

ὅτι καὶ πρὸς τὰς ἄρτι ἐμπεπιστευμένας σοι ἐκκλησίας παρὰ τῆς
ἡμῶν μετριότητος καὶ τὸν ἐν ταύταις κληρικὸν ὀφείλεις πρᾶος
εἶναι, ἀόργητος, ταπεινός, μακρόθυμος, εἰρηνικός, ἐξ ἴσου τῷ
τὸ παραιτεῖσθαι τὰ ἀφορῶντα εἰς πρόσωπόν σου καὶ αὐστηρῶς
καὶ ἐλεγκτικῶς, ὅταν ἡ περιφρόνησις ᾖ εἰς σέ, ἀλλ᾽ ὅταν δὲ
ὃν ἀφορᾷ καὶ εἰς ὕβριν καὶ μῶμον τῆς ἐκκλησίας Χριστοῦ,
χρημάτων καταφρονεῖν, ἐπεὶ ταῦτα καὶ μάλιστα θολοῖ τὸν
λογισμὸν καὶ ὅτι τὰ τὰ δέοντα, ὡς δεῖ, συνορᾶν τε καὶ δια-
κρίνειν, ἐγκράτειαν, δικαιοσύνην, ἀσκεῖν ἐλεημοσύνην,
γίνεσθε γάρ φησιν ἡ θεία γραφή, οἰκτίρμονες, ὅτι ὁ πατὴρ
ὑμῶν οἰκτίρμων ἐστίν, [illegible] ἀχάριστος καὶ [illegible], ὑπο-
γραμμὸν καὶ τύπον πᾶσι τοῖς ἐμπιστευομένοις σοι εἶναι,
προηγουμένως μὲν πάσης εὐλαβείας καὶ κοσμιότητος, τῆς
περὶ τὰ θεῖα δὲ μάλιστα σπουδῆς τε καὶ προσοχῆς, τῶν συ-
νάξεων μὴ ἐλλιπῶς καὶ τῆς ἀδιακόπου ἐπάλληλης αἰνέσε-
ως τοῦ Κυρίου, διενεργεῖν δὲ τὰ ἐν ταύταις ἐκκλησια-
στικὰ δίκαια ὀφείλεις πάντα, τάς τε χειροτονίας τῶν ἀ-
ναγνωστῶν, ὑποδιακόνων τε καὶ διακόνων καὶ πρεσβυτέρων
ἔτι δὲ καὶ τὰς καθιερώσεις τῶν θείων καὶ ἱερῶν ναῶν, ἄνευ
τῆς οἱασοῦν ἀπαιτήσεως ἢ δόσεως, δωρεὰν γάρ φησιν, ἐλά-
βετε, δωρεὰν δότε, καὶ ὅτι οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ κανόνες καὶ τῶν ἁγί-
ων καὶ οἰκουμενικῶν ἑπτὰ συνόδων ἀπαγορεύουσιν ἅπαξ
τὸ ἐπὶ χρήμασιν ἢ χειροτονῆσαι τινὰ ἢ χειροτονηθῆναι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Ηρακλείας Θεοφάνης (;) 1400.

και χαλεπῇ κατάσχοι καταδίκῃ τὸν τοῦτο τολμήσοντα. τὰς δὲ
τῶν ἄλλων ναῶν καθιερώσεις ὀφείλεις ποιεῖν ἐν αὐταῖς ἐ-
πὶ σταυροπηγίῳ τῆς ἡμῶν μετριότητος διὰ τὸ ἀνάγκην εἶ-
ναι ἐπ' ὀνόματι ἐπισκόπου καθιεροῦσθαι αὐτάς, γνησίου
τοίνυν μὴ ὄντος ταύταις, ὀφείλεις ἐπὶ τῷ τοῦ οἰκουμενικοῦ
ὀνόματι ταύτας καθιεροῦν, ἄλλως μέντοι, ὡς γνησίων ἀρχιε-
ρέων ἐν αὐταῖς καθιερωθέντων, εὑρίσκεσθαι ὀφείλει ἀρτίως ἀνε-
γερθησομένους ναοὺς ὑπὸ τὴν αὐτῶν ἐνορίαν καὶ πνευματικὴν ἀ-
νάκρισιν καὶ διοίκησιν καὶ ... κατάσχῃς ἐν αὐτοῖς,
ὡς γνησίους ἐπισκόπους, ... τῇ ἡμῶν μετρι-
ότητι διὰ τὸν καιρὸν ... ὄντας γνησίους ἐν αὐτοῖς
καταστῆσαι ἀρχιερεῖς, ἡμεῖς ... πραγματεύεσθαι καὶ
παραιρεῖσθαι τὰς ἐνορίας αὐτῶν. ἔσονται τοίνυν καὶ αἱ ἀνε-
γερθησόμεναι ἐκκλησίαι ἐπ' ὀνόματι τῆς ἡμῶν μετριό-
τητος διὰ τὴν ἀνάγκην, καὶ γνησίων ἀρχιερέων χειροτο-
νηθέντων ἐν αὐταῖς ὑπ' αὐτοὺς ὡς καὶ πρότερα ὑπ' αὐτοὺς
τελοῦσαι. ἀπὸ τῶν κρίσεων μηδὲν λαμβάνειν διακελευόμεθα,
μήτε πρὸ τῶν κρίσεων, μήτε μετὰ τὰς κρίσεις, πᾶσα γὰρ ἐντεῦ-
θεν κακία τίκτεται, πάντως μᾶλλον οἶδεν ἡ σὴ ἱερότης. ἀπὸ δὲ
γε τῶν συνοικεσίων, ὅσον ἕκαστος προαιρεῖται τοῦτο ὀφείλεις λαμ-
βάνειν ἀρκεῖσθαι, καὶ θεῷ γὰρ φίλον τὸ κατὰ δύναμιν. ἐπὶ τούτοις γὰρ
γέγονε καὶ τὸ παρὸν ἐνταλτήριον γράμμα καὶ ἐπεδόθη σοι τῷ δι-
ά ... ἱερωτάτῳ μητροπολίτῃ Ἡρακλείας, προέδρῳ τῶν ὑ-

Ηρακλέας Θεοφάνης (;) 1400

Χηρεύσαι επισκοπίαι 1400

υπερτίμων καὶ ἐξάρχῳ πάσης Θράκης καὶ Μακεδονίας, ἐν ἁγίῳ πνεύ-
ματι ἀγαπητῷ ἀδελφῷ τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ συλλειτουργῷ κυρῷ Θεοφάνει,
εἰς ἀσφάλειαν. ἔτ. ,ςϡθ' +

+ εἶχε καὶ τὰ διὰ τιμίας πατριαρχικῆς χειρὸς τὸ μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἰνδ. θ' +

6, 451 [ΙΙ] + Ἱερώτατε μητροπολῖτα Ἡρακλείας, πρόεδρε τῶν ὑπερτίμων καὶ
ἔξαρχε πάσης Θράκης καὶ Μακεδονίας, ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ
τῆς ἡμῶν μετριότητος καὶ συλλειτουργέ· χάρις εἴη καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ τῇ σῇ
ἱερότητι. τὰ γράμματα τῆς σῆς ἱερότητος ἐνεφανίσθησαν τῇ ἡμῶν
μετριότητι, καὶ ἐγνωρίσαμεν ἐξ αὐτῶν ὅσαπερ ἔγραψας, διεκρίναμεν
οὖν καὶ γέγονε (?) [illegible] γράμμα [illegible] τῶν χηρευουσῶν ἐπι-
σκοπῶν ἔνδον τῇ Θράκῃ καὶ τῇ Μακεδονίᾳ πάσῃ καὶ ἔνδον τῷ αἰγιαλῷ (?) πέν-
τῳ (?) κατὰ τὸ δυνατόν, ἵνα ἐπισκέπτῃ ταύτας κανονικῶς, καὶ διενεργῇς πάντα
τὰ ἀρχιερατικὰ ἐν αὐταῖς ἐξαρχικῶς, μέχρις ἄν, θεοῦ διδόντος, χειροτονη-
θῶσιν ἐν ταύταις γνήσιοι ἀρχιερεῖς. οἴδαμεν γάρ, ὅτι τὰ ἐν ταύταις θεαρέστως δι-
οικήσεις τῇ ἐνούσῃ σοι ἀρετῇ καὶ θεοφιλεῖ πολιτείᾳ, καὶ ὡς ἀξιόχρεως, φυλάξεις
τὸ ἀπρόσκοπον τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν κανονικῶν τὴν πᾶσαν ἀκρίβειαν, ὡς ἂν καὶ ὁ
θεὸς δοξασθῇ διὰ σοῦ, καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν ταῦτα πληροφορηθεῖσα ἀποδέξη-
ταί σε τῆς καλῆς οἰκονομίας, καὶ εὔχηταί σοι παρὰ θεοῦ πᾶν ἀγαθὸν καὶ
σωτήριον. . . . ὅτι σὺ δύνασαι βοηθεῖν . . . περὶ δὲ τοῦ ἡγουμένου τοῦ ἁγίου
Βασιλείου, . . . ὡς γράφεις ἀπολύομεν τοῦτον . . . ἡ τοῦ θεοῦ χάρις εἴη μετὰ
τῆς σῆς ἱερότητος. +

+ εἶχε καὶ τὰ διὰ τιμίας πατριαρχικῆς χειρὸς τὸ μηνὶ Δεκεμβρίῳ ἰνδ. θ' +

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΗΡΑΚΛΕΙΑΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ(?) 1400

Acta Patriarchatus τ. Β! σ. 333

+Ἱερώτατε μητροπολῖτα Ἡρακλείας πρόεδρε τῶν
ὑπερτίμων καὶ ἔξαρχε πάσης Θρᾴκης καὶ Μακεδονίας,
ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος
καὶ συλλειτουργέ, χάρις εἴη καὶ εἰρήνη ἀπὸ Θεοῦ τῇ σῇ ἱερότητι·
ὁ παρὼν πρεσβύτερος Μιχαήλ, ὁ τοῦ ἐν τῇ Καλλικρατείᾳ
πρωτοπαπᾶ γαμβρός, ἀναφορὰν ἐν τῇ ἡμῶν μετριότητι
ἀνέφερεν ὡς τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, τῆς θυγατρὸς δὲ πρωτοπαπᾶ
Βλακᾶ(?) ἀποθανούσης ἐπὶ παισὶ τρισὶν ἔλαβε τὰ πράγματα
τὰ προικῷα ὁ πατὴρ ἐκείνης, ὁ πρωτόπαπας, τῶν παίδων
εὑρισκομένων μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, τοῦ παρόντος πρεσβυτέρου·
προβάλλεται δὲ ὁ πρωτοπαπᾶς ὡς ἀνήνεγκεν(?) ὅτι ὁ πατὴρ
τῶν παίδων, οὐδέν, ἢ ἡ αὐτοῦ [illegible] τῇ θυγατρί
ἀλλ' [illegible] ταῦτα ἐκείνης ἀποθανούσης [illegible]
ἄλλως καὶ παρὰ τῶν νόμων, εἰ καὶ τοιοῦτο προβάλλεται· ὀφείλουσα
τοίνυν αὐτὸ ἡ σὴ ἱερότης, ὑπερέχει(?) τὸ πρᾶγμα οὕτως, ὡς
ὁ πρεσβύτερος ἀνέφερε, λαβεῖν πάντα καὶ ἀποδοῦναι πρὸς αὐτὸν
δηλονότι τὸν πατέρα τῶν παίδων, καὶ δεῖξον τὴν παροῦσαν
γραφὴν πρὸς τὸν περιπόθητον θεῖον τοῦ κρατίστου καὶ ἁγίου ἡμῶν
αὐτοκράτορος κῦριν Ἰσαάκιον τὸν Ἀσάνην, ἵνα
διερευνήσῃ τοῦτο ὡς διάγνωσιν καὶ ἀπόφασιν ἡμετέραν, καὶ
~~ἡ ἀπόφασις~~ εἰ γὰρ ἔχει οὕτως ὡς ὁ πρεσβύτερος ἀνέφερεν,
καὶ ἡ ἀπόφασις αὕτη νόμιμος καὶ ἡμετέρα ἐστί, τῶν παίδων γὰρ
~~Σελ. 333~~ ἐστὶ τὰ μητρικὰ πράγματα, καὶ διερευνησάτω
τοῦτο ὡς ~~ἄρχοντος αὐτόθι~~ ἄρχων τῶν αὐτόθι πραγμάτων
καὶ ἐν ἁγίῳ πνεύματι ἀγαπητὸς υἱὸς τῆς ἡμῶν μετριότητος,
ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὰ ἐλέη εἴη μετὰ τῆς σῆς ἱερότητος+
+Ἐγχ. καὶ [illegible] πατριαρχικῆς χειρὸς τῷ μηνὶ Ἰανουαρίῳ
ἰνδ. η. +

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ